



ادعای رئیس اتاق بازرگانی درباره ماجرای ۱۵۰۰ میلیارد تومان پول گم‌شده در اتاق خلاف واقع است

مساله‌ای که مهم‌تر از چالش‌های سیاسی اوست

سلاح ۱۵۰۰ میلیاردی



حدود ۴ ماه از انتخابات اتاق‌های بازرگانی کشور می‌گذرد. گرچه انتخابات اسفندماه ۱۴۰۱ با کمترین حواشی به پایان رسید، اما انتخاب حسین سلاح‌ورزی به عنوان رئیس جدید اتاق بازرگانی ایران حواشی زیادی را برای بزرگترین نهاد بخش خصوصی کشور به وجود آورده است. در این گزارش قصد نداریم وارد این موضوعات و حواشی اتاق شویم، در کنار حواشی ناتمام اتاق، اخیراً رئیس جدید اتاق بازرگانی ایران یک حاشیه دیگر به حواشی افزوده است. این مورد، رد موضوع گم شدن ۱۵۰۰ میلیارد تومان در اتاق بازرگانی است. موضوعی که «فرهیختگان» با آمار و ارقام نشان داد به دلیل ترک فعل و تخلفات دیگر اتفاق افتاده و گزارش‌های اتاق بازرگانی نیز این موضوع را تایید می‌کند. حالا حسین سلاح‌ورزی مدعی است: ۱- گم شدن ۱۵۰۰ میلیارد تومان در اتاق بازرگانی افسانه‌سرایی بوده ۲- «علیه این افراد (روزنامه‌های فرهیختگان) شکایت شده و پرونده بررسی و متهمان این پرونده هم در حال محکوم شدن بودند که آقای شافعی با مهربانی شکایت را پس گرفت و پرونده بسته شده است.» همه اینها درحالی است که گزارش متمم بودجه ۱۴۰۱ اتاق بازرگانی ایران خلاف ادعای سلاح‌ورزی را ثابت می‌کند و همچنین روزنامه «فرهیختگان» به عنوان اولین رسانه‌ای که گزارش ۱۵۰۰ میلیارد تومان را منتشر کرد نیز از اتهامات شکایت اتاق بازرگانی ایران تبرئه و منع تعقیب دریافت کرده است.

به نظر می‌رسد حسین سلاح‌ورزی با فرافکنی، قصد دارد موضوعات کاملاً فنی اتاق بازرگانی ایران را (عدم دریافت به موقع ارقام ۳ و ۴ در هزار سهم اتاق سیاسی جلوه دهد؛ این درحالی است که حرف منتقدان اتاق این است که ۱- اولاً باید منابع و مصارف اتاق شفاف باشد. توجه داشته باشیم اتاق بازرگانی ایران طی ۱۰۰ سال اخیر فقط یک‌بار صورت مالی منتشر کرده است. ۲- اتاق بازرگانی ایران باید منابع خود را در زمان تعیین شده دریافت و برای موارد تکلیف شده در قانون، به مصرف برساند.

۱- فرافکنی‌های سلاح‌ورزی

۲۸ فروردین سال ۱۴۰۱ روزنامه «فرهیختگان» در گزارش مفصلی با عنوان «۱۵۰۰ میلیارد تومان پول در اتاق بازرگانی ناپدید شده» به موضوع اختلاف حساب قابل توجه در عملکرد مالی اتاق بازرگانی ایران پرداخت. مسئولان اتاق بازرگانی بدون تعلل، این نقد و مطالبه شفافیت را مساوی تخریب وجهه بخش خصوصی دانستند و مدعی بودند گزارش مذکور صحت ندارد و خواستار پیگیری قضایی منتشرکنندگان شدند. اما اوایل دی ماه ۱۴۰۱ یک اتفاق عجیب در اتاق بازرگانی رخ داد. آن زمان در یکی از جلسات اتاق بازرگانی، اعضای اتاق در اصلاحیه‌های، منابع و مصارف بودجه مصوب ۱۴۰۱ را نزدیک به ۴۳۷ میلیارد تومان (معادل ۴۹ درصد) افزایش دادند. نکته قابل تأمل اینکه طبق گزارش متمم بودجه، بخش عمده اصلی منابع جدیدی که اتاقی‌ها براساس آن سقف منابع و مصارف را افزایش داده‌اند، منابع حاصل از شفاف‌سازی پرداختی شرکت‌های واقع در استان اصفهان بوده است. آنطور که در متمم بودجه ۱۴۰۱ آمده است، رقم مذکور صرفاً به واسطه شفاف‌شدن پرداختی شرکت‌های اصفهانی با اتصال به سامانه کارت هوشمند بازرگانی اتاق رخ داده است. در همان زمان برخی اعضای اتاق بازرگانی طی مصاحبه با رسانه‌های مختلف، گفتند تغییرات بودجه اتاق و افزایش رقم سقف بودجه به واسطه مطالبه شفافیت از اتاق بازرگانی بوده و مطالبه روزنامه «فرهیختگان» در این خصوص قابل تقدیر است اما اخیراً حسین سلاح‌ورزی، رئیس اتاق بازرگانی ایران با طرح ادعاهایی، به یکی از رسانه‌ها گفته است: «گم شدن ۱۵۰۰ میلیارد تومان در اتاق بازرگانی افسانه‌سرایی بود.»

او ادامه داده است: «این موضوع، داستان و افسانه‌سرایی است که اصلاً پرونده‌ای در این زمینه وجود دارد و نه پرونده‌ای مفتوح است. اوایل سال قبل در یکی از نشریات گزارشی نوشته شد مبنی بر اینکه ۱۵۰۰ میلیارد تومان گم شده است. در همین رابطه اتاق تهران با نامه مکتوب و وصولی از ۴۰ شرکت مورد نظر و رقم پرداختی آنها به اتاق ایران را منتشر کرد و این ارقام، همان ارقامی بود که در صورت‌های مالی اتاق ایران نیز درج شده بود و همان نشریه ادعای خود را اصلاح کرد. البته بعد از آن مجدد بحث‌هایی مطرح شد اما در هر حال هیچ وجهی گم نشده و این یک دروغ است. علیه این افراد شکایت پرونده بررسی شد و متهمان این پرونده هم در حال محکوم شدن بودند که آقای شافعی با مهربانی شکایت را پس گرفت و پرونده بسته شد.» وی در نهایت گفته است: «این موضوع از دروغ‌های بزرگ منتشره شده است. این ادعاهای سلاح‌ورزی درحالی است که براساس آنچه در ادامه می‌آید: ۱- اولاً ادعای گم شدن ۱۵۰۰ میلیارد تومان افسانه‌سرایی نبوده و حساب و کتاب‌های اتاق بازرگانی دارای شائبه است. ۲- اتاق بازرگانی در دوشکایتی که علیه روزنامه «فرهیختگان» در دادگاه طرح کرده، براساس آخرین اطلاعات، شعبه ۱۶ دادسرای فرهنگ و رسانه موارد اتهامی اتاق بازرگانی به «فرهیختگان» وارد و قرار منع تعقیب برای این روزنامه صادر کرده است. همچنین برخلاف ادعای سلاح‌ورزی که می‌گوید: «پرونده بررسی و متهمان این پرونده هم در حال محکوم شدن بودند که آقای شافعی با مهربانی شکایت را پس گرفت و پرونده بسته شد»، «فرهیختگان» هیچ مذاکره‌ای با اتاق بازرگانی و شخص آقای شافعی نداشته است و اتاق بازرگانی نیز هیچ شکایتی از روزنامه «فرهیختگان» را پس نگرفته است.

۲- چرا گم شدن ۱۵۰۰ میلیارد تومان افسانه نبود؟

برخلاف ادعاهای سلاح‌ورزی که گفته گزارش گم شدن ۱۵۰۰ میلیارد تومان در اتاق بازرگانی افسانه‌سرایی است؛ با انتشار گزارش متمم بودجه اتاق بازرگانی مشخص شده آنچه قبلاً در گزارش «فرهیختگان» به آن اشاره شد، واقعیت داشته است. نگاهی به گزارش متمم بودجه سال ۱۴۰۱ اتاق بازرگانی نشان می‌دهد در لایحه اصلاحی بودجه اتاق، اعضای اتاق بازرگانی منابع بودجه ۱۴۰۱ را به مبلغ ۴۳۶ میلیارد و ۷۱۶ میلیون تومان افزایش داده‌اند که این مبلغ از کل بودجه سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸ بیشتر بوده و از کل بودجه سال ۱۳۹۹ اتاق نیز تنها ۳۲ میلیارد تومان کمتر است. نکته حائز اهمیت اینکه طبق گزارش متمم بودجه ۱۴۰۱، دلیل افزایش و تعدیل بودجه اتاق بازرگانی، افزایش سهم اتاق ایران از منابع سه و چهار در هزار شرکت‌های اتاق بازرگانی استان اصفهان بوده است. طبق این گزارش، با اتصال منابع پرداختی شرکت‌های واقع در اصفهان به سامانه کارت هوشمند بازرگانی در سال ۱۴۰۱، منابع

جدیدی برای اتاق بازرگانی ایران خلق شده است که قبلاً دریافت این مبالغ چندین جدی گرفته نمی‌شد. لازم به ذکر است رقم مذکور (عدد ۴۳۷ میلیارد تومان منابع جدید) معادل ۳۰ درصد از رقمی است که در گزارش «فرهیختگان» به عنوان پول‌های گمشده به آن اشاره شده بود. برخی اعضای اتاق بازرگانی در همان روزها معتقد بودند اگر ارقام پرداختی سایر اتاق‌های شهرستان‌ها نیز شفاف‌سازی شود، احتمالاً مابقی ۱۵۰۰ میلیارد تومان هم کشف خواهد شد.

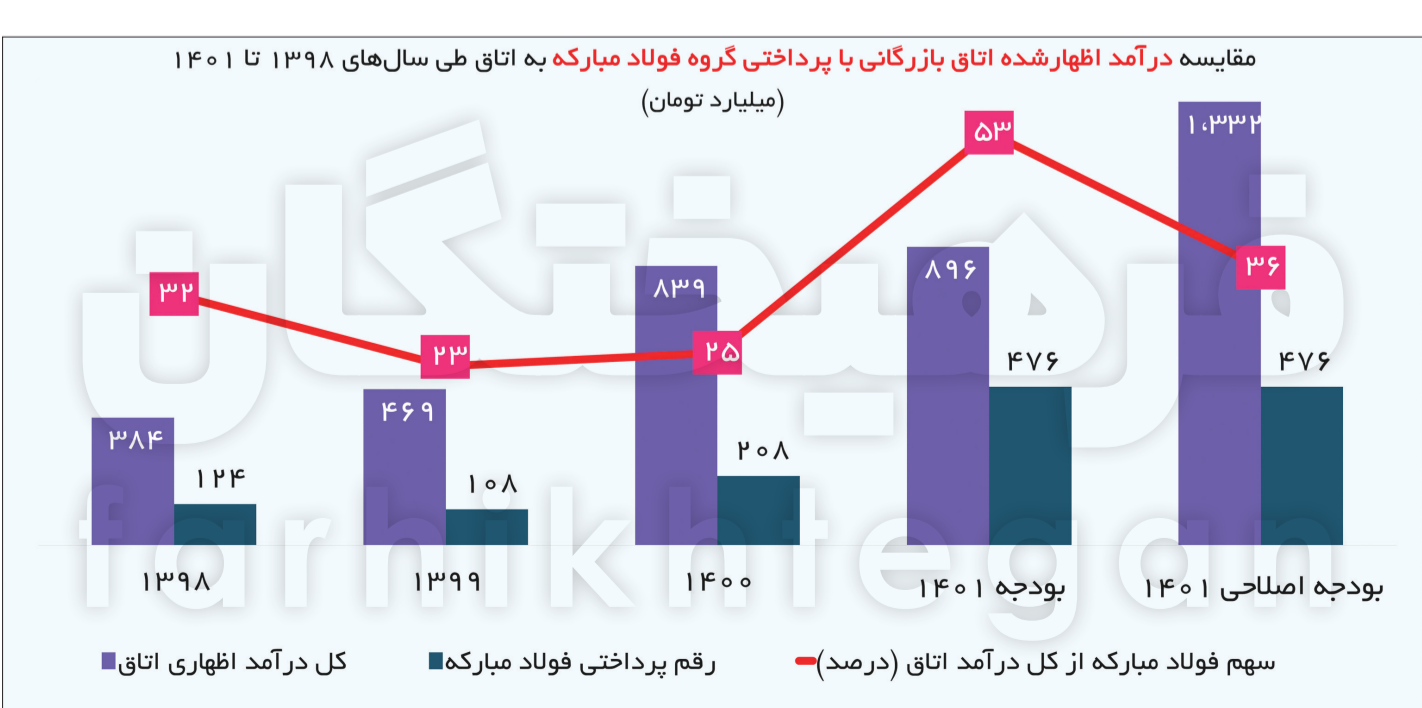
نکته واضحی که حسین سلاح‌ورزی به آن توجه ندارد این است که اتاق بازرگانی در جوابیه‌های خود به گزارش «فرهیختگان»، به نوعی همه اعداد را تایید کرده و تنها ایرادی که اتاق بازرگانی به گزارش «فرهیختگان» گرفته، این است که هیأت‌رئیس اتاق بازرگانی می‌گوید آن ارقامی که «فرهیختگان» از آنها به عنوان ارقام گمشده نام برده، ارقامی است که با تسامح اتاق، به جای اینکه سالانه دریافت شود، هنگام «تمدید» کارت بازرگانی دریافت خواهد شد. طبق توضیحات اتاق بازرگانی، از آنجا که عموم شرکت‌های عضو دارای کارت بازرگانی پنج ساله هستند، لذا هنگام مراجعه برای تمدید کارت، به واریز سهم چهار در هزار حق عضویت خود اقدام می‌کنند. این ادعای اتاق بازرگانی درحالی است که اعضای منتقد می‌گویند دریافت حق عضویت پنج سال قبل به قیمت همان سال‌ها یعنی نابودی منابع اتاق بازرگانی در اثر تورم، به اعتقاد آنان، اتاق بازرگانی ابزارهای

لازم برای دریافت و وصول سالانه منابع سه و چهار در هزار را دارد و تسامح در این خصوص باعث شده اتاق نتواند به وظایف قانونی خود همچون کمک به توسعه صادرات از طریق شناسایی بازارها، آموزش تجار، تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاری داخلی در امور تولیدی یا خلاص تولید کالاهای صادراتی دارای مزیت نسبی و تشکیل نمایشگاه‌های بازرگانی داخلی و خارجی، تبادل افکار و بیان آرا و عقاید مدیران صنعتی، معدنی، کشاورزی و بازرگانی کشور عمل کند.

۳- پرداختی فولاد مبارکه معادل ۳۶ درصد بودجه اتاق!

برای اینکه بدانیم چرا گزارش گم شدن ۱۵۰۰ میلیارد تومان در اتاق بازرگانی افسانه‌سرایی نبوده، کافی است ارقام زیر را یک‌بار مرور کنیم. بررسی ارقام بودجه سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ اتاق بازرگانی ایران نشان می‌دهد درحالی منابع تحقق یافته اتاق بازرگانی در سال‌های ۱۳۹۸، ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به ترتیب ۴۶۹، ۲۸۹ و ۳۸۹ میلیارد تومان بوده که فقط پرداختی گروه فولاد مبارکه به اتاق بازرگانی (طبق صورت مالی این گروه) در سال‌های مذکور به ترتیب ۱۲۴، ۱۰۸ و ۲۰۸ میلیارد تومان بوده است. به عبارتی طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ پرداختی گروه فولاد مبارکه (در قالب سه و چهار در هزار سهم اتاق) معادل ۲۳.۳۲ و ۲۵ درصد از منابع وصولی اتاق ایران از کل کشور بوده است. اما در سال ۱۴۰۱ اتاق بازرگانی ابتدا منابع

شرکت فولاد مبارکه اصفهان (سهامی عام)		یادداشت‌های توضیحی صورتهای مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۱	
۷- هزینههای فروش، اداری و عمومی			
		(مبالغ به میلیون ریال)	
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۴۰۰
خدمات پیمانکاری (یادداشت ۵-۷)	۱,۸۹۳,۵۶۷	۱,۰۹۷,۹۷۰	۹۰,۱۴۶۵
تبلیغات، ایمنی و مطبوعات (یادداشت ۶-۶)	۶,۰۸۲,۳۶۱	۳,۲۷۷,۳۵۲	۳,۱۴۶,۹۹۶
مواد مصرفی و ملزومات بسته بندی (یادداشت ۷-۷)	۳,۹۲۰,۳۴۴	۲,۷۸۰,۵۷۶	۲,۷۷۴,۹۶۳
هزینه عوارض صادرات (یادداشت ۸-۸)	۱۰,۶۸۴,۱۰	-	-
سه در هزار و چهار در هزار سهم اتاق بازرگانی (۹-۷)	۴,۷۶۰,۲۷۰	۲,۰۷۸,۱۱۸	۲,۰۴۳,۷۴۵
سایر (فلام کستر از ۱۰ درصد هزینههای فروش - عمدتاً شامل هزینههای قطعات مصرفی و ملزومات اداری)	۴,۸۷۰,۷۷۰	۱,۸۰۳,۹۸۴	۳۹۸,۹۱۲



مقایسه درآمد اظهار شده اتاق بازرگانی با پرداختی گروه فولاد مبارکه به اتاق طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ (میلیارد تومان)

بر اساس متن قرائت شده در جلسه علنی مجلس، محورهای تحقیق و تفحص بدین شرح بود:

- ۱- بررسی میزان درآمدها و هزینه‌های انجام شده توسط اتاق در ۱۰ سال گذشته
- ۲- بررسی میزان دستیابی به اهداف مصرح قانونی
- ۳- بررسی میزان چابکی سازمانی اتاق
- ۴- نحوه نظارت اتاق بر عملکرد واحدهای زیرمجموعه استانی و شهرستانی
- ۵- بررسی خدمات و کیفیت ارائه آن به اعضای اتاق
- ۶- بررسی موضوع حقوق‌های نجومی در اتاق
- ۳۰ خردادماه ۱۴۰۲ شهرداری حیدری، نماینده مجلس درخصوص مشروح نشست‌های تحقیق و تفحص از اتاق بازرگانی گفت: «تحقیق و تفحص از اتاق بازرگانی بحث کلانی بوده؛ چرا که باید عملکرد ۳۵ اتاق بازرگانی طی ۱۰ سال مورد رسیدگی قرار گیرد و بیش از ۱۵۰۰ سند مالی در این رابطه مورد رسیدگی قرار گرفته که در طولانی شدن فرآیند تأثیرگذار بوده، مادر هر صورت کارها در حال پیگیری است.» این نماینده مردم در مجلس یادهم ادامه داد: «بیش بینی می‌شود گزارش نهایی هیأت تحقیق و تفحص از اتاق بازرگانی به زودی در صحن قرائت شود.»

۱- ۱۵۰۰ میلیارد تومان از کجا آمد؟

شاید گفته شود عدد ۱۵۰۰ میلیارد تومانی که «فرهیختگان» مدعی گم شدن آن بود، از کجا آمد؟ در گزارش‌های قبلی به‌طور مفصل در این خصوص توضیح داده شده است، اما در اینجا نیز به‌طور مختصر به این موضوع اشاره می‌کنیم. طبق گزارش قبلی «فرهیختگان»، بررسی‌هایی از وضعیت ارقام واقعی و دریافتی اظهار شده توسط اتاق بازرگانی ایران از درآمد ۴ در هزار تعداد ۴۰ شرکت بزرگ طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ نشان می‌داد یک اختلاف ۱۵۰۰ میلیارد تومانی بین ارقام اظهار شده در سامانه اتاق بازرگانی و محاسبات از سهم ۴ در هزار شرکت‌ها وجود دارد. به عبارت روشن‌تر، بررسی اعداد و ارقام صورت‌های مالی ۴۰ شرکت بیانگر این موضوع بود ارقامی که شرکت‌ها باید به‌عنوان سهم ۴ در هزار به اتاق بازرگانی بپردازند، با ارقامی که اتاق بازرگانی ایران در سامانه‌های خود ثبت کرده، تفاوت نزدیک به ۱۵۰۰ میلیارد تومانی دارد. آن‌طور که در جداول گزارش‌های قبلی به آن اشاره شده، ۴۰ شرکت طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ در مجموع باید یک‌هزار و ۸۵۱ میلیارد تومان به‌عنوان سهم ۴ در هزار به اتاق بازرگانی پرداخت می‌کردند اما آن عددی که در سامانه اتاق به‌عنوان پرداختی این ۴۰ شرکت ثبت شده بود، رقم ۳۸۷ میلیارد تومان است. به عبارتی یک رقم ۱۴۶۴ میلیارد تومانی در این میان گم شده بود.

با انتشار گزارش گم شدن ۱۵۰۰ میلیارد تومان در اتاق، مسئولان اتاق بازرگانی ابتدا سعی کردند طوری وانمود کنند که این گزارش با هدف تخریب وجهه بخش خصوصی تهیه شده است. اما مطالبه شفافیت از سوی اعضای دلسوز اتاق باعث شد اتاق بازرگانی اعداد و ارقام را منتشر و جوابیه‌ای را به رسانه‌ها ارسال کند. طبق جوابیه اتاق بازرگانی، این نهاد به دو دلیل این مبالغ را از فعالان اقتصادی دریافت نکرده و آن چیزی که در گزارش «فرهیختگان» به «گم شدن منابع اتاق بازرگانی» اشاره شده، در واقع ترک فعل اتاق بازرگانی در دریافت منابع ۴ و ۳ در هزار از فعالان اقتصادی است. استدلال اتاق بازرگانی این است که:

۱- «در زمان صدور کارت بازرگانی، هیچ‌گونه مبلغی بابت چهار در هزار دریافت نمی‌شود و وصول این مبلغ موکول به زمان درخواست عضو برای تمدید کارت بازرگانی است. از این رو بسیاری از اعضا تا زمانی که نسبت به تکمیل فرآیند تمدید خود اقدام نکنند، هیچ‌گونه وجوهی از بابت چهار در هزار به حساب اتاق واریز نخواهند کرد. ۲- اتاق ایران مدعی است برای حمایت از اعضای خود در برابر بحران‌های اقتصادی و شرایط ناگوار ناشی از تحریم‌ها بر تولید و تجارت کشور، سال‌هاست که امکان تسطیح پرداخت چهار در هزار را فراهم کرده است. از این رو بخشی از این مبالغ به‌صورت اقساطی و در سال‌های آتی وصول می‌شود. ۳- اما بررسی قوانین و اظهارات برخی از اعضای اتاق بازرگانی نشان می‌دهد عدم دریافت این منابع از سوی اتاق، یک تخلف قانونی است. نکته اول اینکه، اتاق ایران براساس ماده ۱۳ قانون دائمی احکام محظوف به دریافت این مبالغ و هزینه کردن آن برای مقاصد مشخص است. نکته دوم اینکه، برخلاف ادعای مسئولان اتاق، این نهاد بخش خصوصی اصولاً هر سال موظف به دریافت مبالغ ۴ در هزار کارت‌های بازرگانی پنج‌ساله است، اما به دلایلی نامشخص اتاق از انجام وظیفه خود سر باز زده است. استدلال اتاق بازرگانی این است که صاحبان کارت‌های بازرگانی ۵ ساله هر زمانی که برای تمدید کارت مراجعه کنند، این مبالغ از آنها دریافت خواهد شد. این درحالی است که اتاق ایران ابزارهای مختلفی برای وصول سالانه سهم اعضا داشته و حتی ابزار تعلق کارت را نیز در اختیار دارد. همچنین لازم به ذکر است با توجه به تورم سالانه ۲۰ تا ۴۰ درصدی در کشور، ارزش مبالغ دریافتی با گذشت زمان از بین رفته و عدم دریافت سهم اتاق بازرگانی از اعضا به معنی هدررفت منابع است. منابعی که باید به‌موقع دریافت شده و صرف مصالح عمومی و عمدتاً امور اعضای اتاق شود. به عبارتی معقول نیست که اتاق بازرگانی سهم سال ۱۳۹۶ از فلان شرکت را در پایان ۵ سال دریافت کند؛ چرا که اولاً ارزش پول دریافتی به‌واسطه تورم بالا در کشور کم شده و ثانیاً برای آن منابع، قانونگذار و وظیفی را برای اتاق تعیین کرده است.

۲- دلیل تأخیر در انتشار تحقیق و تفحص مجلس از اتاق

پس از انتشار گزارش «فرهیختگان» از اختلاف حساب‌ها در اتاق بازرگانی، نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز در نشست علنی روز سه‌شنبه ۳۰ فروردین ۱۴۰۱، طرح تحقیق و تفحص از اتاق بازرگانی در ۱۰ سال اخیر را تصویب کردند. البته فرآیند تحقیق و تفحص از اتاق از تیرماه ۱۴۰۰ توسط برخی از نمایندگان مجلس مطرح شده بود؛ چنانکه محمدرضا پورابراهیمی در جلسه تصویب تحقیق و تفحص از اتاق بازرگانی می‌گوید این موضوع از سال ۱۴۰۰ مورد پیگیری نمایندگان مجلس بوده اما به دلیل همزمانی طرح تحقیق و تفحص از اتاق با زمان بررسی لایحه بودجه، این محدودیت موجب شده ۳۰ فروردین ۱۴۰۱ تحقیق و تفحص از اتاق در جلسه علنی مطرح شود.

بر اساس متن قرائت شده در جلسه علنی مجلس، محورهای تحقیق و تفحص بدین شرح بود:

- ۱- بررسی میزان درآمدها و هزینه‌های انجام شده توسط اتاق در ۱۰ سال گذشته
- ۲- بررسی میزان دستیابی به اهداف مصرح قانونی
- ۳- بررسی میزان چابکی سازمانی اتاق
- ۴- نحوه نظارت اتاق بر عملکرد واحدهای زیرمجموعه استانی و شهرستانی
- ۵- بررسی خدمات و کیفیت ارائه آن به اعضای اتاق
- ۶- بررسی موضوع حقوق‌های نجومی در اتاق
- ۳۰ خردادماه ۱۴۰۲ شهرداری حیدری، نماینده مجلس درخصوص مشروح نشست‌های تحقیق و تفحص از اتاق بازرگانی گفت: «تحقیق و تفحص از اتاق بازرگانی بحث کلانی بوده؛ چرا که باید عملکرد ۳۵ اتاق بازرگانی طی ۱۰ سال مورد رسیدگی قرار گیرد و بیش از ۱۵۰۰ سند مالی در این رابطه مورد رسیدگی قرار گرفته که در طولانی شدن فرآیند تأثیرگذار بوده، مادر هر صورت کارها در حال پیگیری است.» این نماینده مردم در مجلس یادهم ادامه داد: «بیش بینی می‌شود گزارش نهایی هیأت تحقیق و تفحص از اتاق بازرگانی به زودی در صحن قرائت شود.»